

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Suunta-strategia 2027–2029 – Toimintaa ja taloutta koskeva suunnitelma

Rohkeasti lasten ja lapsuuden puolella

Johdanto

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja osallisuutta sekä puolustaa lapsen oikeuksia. MLL:n liittoyhteisö muodostuu keskusjärjestöstä, piirijärjestöistä ja paikallisyhdistyksistä, jotka ovat kaikki rekisteröityjä yhdistyksiä. Piirijärjestöt ja paikallisyhdistykset ovat keskusjärjestöjen jäseniä ja paikallisyhdistykset ovat alueensa piirijärjestön jäseniä. Henkilöjäsenet ovat paikallisyhdistysten jäseniä.

Suunta-strategia määrittää MLL:n yhteisen tahdon ja strategiset painopisteet. Se ohjaa keskusjärjestön, piirien ja paikallisyhdistysten toimintaa ja taloutta. Strategia konkretisoituu vuosittaisissa toimintasuunnitelmissa. Strategian avulla toteutetaan MLL:n missiota sekä edistetään MLL:n vision, arvojen ja YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen toteutumista Suomessa. Strategia on valmisteltu laajapohjaisesti MLL:n liittoyhteisössä syksyn 2025 sekä kevään ja alkukesän 2026 aikana.

Toimintaympäristön muutos

Strategiakaudella 2027–2029 toimimme yhä haasteellisemmassa ympäristössä. Yhteiskunnallinen epävarmuus, julkisen talouden sopeutustoimet ja globaalit kriisit heijastuvat voimakkaasti lasten, nuorten ja perheiden arkeen sekä järjestöjen toimintaan. MLL:n työllä ja paikallisella vapaaehtoistoiminnalla on suuri merkitys lapsiperheiden turvallisten yhteisöjen ja yhteisöllisyyden rakentajana sekä lasten oikeuksien puolustajana. Haastava aika edellyttää yhä tiiviimpää keskusjärjestön, piirien ja paikallisyhdistysten yhdessä tekemistä.

Syntyvyyden lasku, väestön ikääntyminen, maahanmuutto ja alueellinen eriytyminen vaikuttavat lasten ja perheiden elinolosuhteisiin eri tavoin eri puolilla maata. Lasten määrä putosi keväällä 2026 ensimmäistä kertaa itsenäisyyden aikana alle miljoonan. Samalla perheiden monimuotoisuus on kasvanut. Maahanmuuttotasaisten lasten ja nuorten määrä kasvaa, mikä korostaa aktiivisen kotouttamisen merkitystä. Tässä MLL:llä yhdessä muiden järjestöjen kanssa on tärkeä rooli.

Taloudellinen epävarmuus ja julkisen talouden sopeutustoimet heikentävät lasten, nuorten ja perheiden arjen turvaa ja kaventavat palveluja. Hyvinvoinnin eriytyminen on voimistunut, ja hyvinvointi jakautuu yhä vahvemmin jo lapsuudessa. Köyhyys, pahoinvointi ja riittämätön tuki kasautuvat. Sosioekonominen tausta ohjaa aiempaa voimakkaammin lasten ja nuorten koulutus- ja elämänpolkuja. Lasten ja nuorten hyvinvoinnissa on tapahtunut myönteistä kehitystä suhteessa omiin vanhempiin. Aiempaa useammin lapset kertovat keskustelewansa asioistaan omien vanhempiensa kanssa. Myös keskustelukulttuuri koulun aikuisten kanssa on parantunut. Aiempaa suurempi osa yläkoululaisista ja toisen asteen opiskelijoista koki terveydentilansa hyväksi.

Leikkaukset sosiaaliturvaan ja palveluihin sekä sote-järjestöihin ovat johtaneet siihen, että hyvinvointiyhteiskunnan yhdistävät rakenteet eivät enää kannu samalla tavalla kuin ennen.

Turvallisuustilanteen heikkeneminen, ilmastokriisi sekä digitalisaation ja tekoälyn aikaansaamat muutokset lisäävät epävarmuutta ja huolta tulevaisuudesta. Samaan aikaan kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset ovat kiristyneet. Sote-järjestöjen valtionavustuksia on leikattu puolella kolmessa vuodessa, mikä vaikuttaa järjestöjen mahdollisuuksiin tarjota tukea ja apua.

Ankaran talouspolitiikan valinnat näkyvät monen lapsen, nuoren ja perheen arjessa, ja samalla järjestöjen kyky paikata hyvinvointivajeita heikkenee. Myös ihmisten vapaa-ajasta kilpaillaan entistä enemmän. Digitaalinen kasvuympäristö on osa nykyajan lapsuutta ja nuoruutta. Riskien torjumiseksi mediakasvatuksella, turvallisilla aikuissuhteilla ja lasten kehitystä tukevilla rajoilla on tärkeä merkitys. Digitalisaatio haastaa myös uudistamaan järjestöjen osallistumisen tapoja.

MLL:n missio, visio ja arvot

Missio: MLL on avoin ja monimuotoinen kansalaisjärjestö, joka edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden osallisuutta ja hyvinvointia.

Visio: Suomi on lapsi- ja perheystävällinen yhteiskunta, jossa lapsen oikeudet asetetaan etusijalle.

Arvot: Lapsuuden ja vanhemmuuden arvostus, yhdenvertaisuus ja ilo.

Missiota, visiota ja arvoja avataan strategian liitteessä.

MLL:n liittoyhteisön yhteinen suunta

Strategiakaudella Mannerheimin Lastensuojeluliitto suuntaa voimavarojaan erityisesti lapsiin, nuoriin ja perheisiin, joiden hyvinvointia köyhyys, yksinäisyys, syrjintä, heikot tukiverkostot tai palvelujen saatavuuden ongelmat uhkaavat. Samalla uudistamme vapaaehtoistoimintaa, osallistumisen tapoja, jäsenyyttä, työnjakoa ja rahoitusta niin, että MLL:n paikallinen, alueellinen ja valtakunnallinen toiminta säilyy elinvoimaisena.

Toimimme rohkeasti lasten ja lapsuuden puolella. Käytämme ääntämme lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin, oikeuksien ja tulevaisuuden turvaamiseksi. Tässä ajassa osallisuuden, toimijuuden, luottamuksen ja tulevaisuususkon luominen on yhä tärkeämpää.

Strategiaan pohjautuen rakennamme uudistuvaa ja elinvoimaista Mannerheimin Lastensuojeluliittoa. Suunta-strategiassa esitetään yleiset linjaukset. Sote-järjestöjen avustuslinjausten selvittyä tarkentavat linjaukset päätetään MLL:n toimijoiden vuosittaisen toiminta- ja taloussuunnittelun yhteydessä.

MLL:n strategiset roolit

MLL:n Suunta -strategia perustuu kestävyys- ja vastuullisuusajatteluun. MLL toteuttaa ja edistää kestävästä kehitystä olemalla vastuullinen järjestötoimija, joka toimii yhteiskunnassa ja yhteisöissä osallisuuden ja luottamuksen rakentajana, hyvinvoinnin edistäjänä ja lapsen oikeuksien puolustajana.

Hyvinvoinnin edistäjä

MLL edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia koko Suomessa. Tuemme maan kattavan yhdistystoimintamme kykyä vastata paikallisiin tarpeisiin. Tarpeet isoilla kaupunkiseuduilla ja harvaan asutuilla alueilla ovat monilta osin erilaisia. Kehitämme toimintaamme vastaamaan väestörakenteen muutoksia ja perheiden monimuotoisuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Vahvistamme maahanmuuttotustaisten lasten, nuorten ja perheiden tavoittamista muun muassa tiivistämällä yhteistyötä monikulttuuristen yhteisöjen kanssa.

Edistämme turvallisten yhteisöjen ja tuen rakentumista lapsuudessa ja nuoruudessa. Painotamme toiminnassamme ja järjestön yhteisessä kehittämis- ja ohjelmatyössä vanhemmuuden tukea, lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta sekä lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin tukea. Tuemme lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä sekä vanhemmuutta eri elämäntilanteissa ja ympäristöissä. Vahvistamme rooliamme heikommassa asemassa olevien lasten, nuorten ja perheiden tukemisessa, kuten tilanteissa, joissa kuormitus, köyhyys ja tuen puute kasautuvat. Teemme tässä yhteistyötä myös muiden järjestöjen kanssa.

Osallisuuden ja luottamuksen rakentaja

MLL rakentaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Toimintamme luo luottamusta ja tulevaisuususkoa lapsille, nuorille ja vanhemmille. Elämme lasten, nuorten ja perheiden rinnalla tukea ja osallistumisen mahdollisuuksia tarjoten. Tarjoamme turvallisia kohtaamispaikkoja ja osallistumisen mahdollisuuksia, jotka vahvistavat hyvinvointia sekä selviytymiskykyä ja muutosturvallisuutta. Turvallisuus ja turvallisuuden tunne ovat laaja-alaisia käsitteitä. MLL:n rooli ihmisten voimaannuttajana kasvaa.

Vapaaehtoistoiminta ja vertaistuki ovat MLL:n toiminnan perustana. MLL tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia sekä perheiden että lasten ja nuorten omalle toimijuudelle. Laadukas vapaaehtoistoiminta ja vertaistuki edellyttävät rekrytointia, koulutusta ja perehdytystä, ohjausta, tukea ja seurantaa. Kehitämme vapaaehtoistoimintaa vastaamaan lasten, nuorten ja perheiden muuttuvia tuen tarpeita sekä vapaaehtoisten erilaisia elämänvaiheita ja -tilanteita. Tavoitteenamme on se, että mahdollisimman monella olisi mahdollisuus tulla mukaan. Merkityksellisyys, joustavuus ja mielekkäät osallisuuden muodot ovat tärkeitä vapaaehtoistoiminnassamme.

Tuemme paikallisyhdistyksiä ja niiden vapaaehtoisia pitkäjänteisesti ja vahvistamme heidän mahdollisuuksiaan toimia ja vaikuttaa. Mahdollisuudet kehittyä, laajentaa osaamistaan ja vaikuttaa yhteisöissä ja yhteiskunnassa sitouttavat ihmisiä toimintaan. Lisäksi tarvitaan uusia pop up -vapaaehtoisuuden muotoja.

Lapsen oikeuksien puolustaja

MLL puolustaa lapsen oikeuksia, ihmisoikeuksia, demokratiaa, oikeusvaltiota ja kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä. Lasten ja nuorten hyvinvointi ei ole irrallaan ihmisoikeuksista, demokratiasta ja oikeusvaltiosta. Edistämme päätöksenteon lapsivaikutusten arviointia ja hyvinvointitaloudellista ajattelua. Puolustamme lapsen edun ensisijaisuutta lapsiin vaikuttavassa päätöksenteossa, mukaan lukien talouspolitiikassa ja julkisen talouden sopeutustoimissa. Lapsen etu saa sisältönsä lasten oikeuksista ja tarpeista.

Esitämme ratkaisuja lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin haasteisiin. Haastamme päätöksiä, jotka vaarantavat lasten ja nuorten oikeuksien toteutumista sekä hyvän lapsuuden edellytyksiä. Kehitämme edelleen liittoyhteisön yhteistä vaikuttamistyötä ja sen näkyvyyttä.

Vastuullinen järjestötoimija

Tarjoamme ihmisille monipuolisia tehtäviä toimia hyvän lapsuuden puolesta, jäsenenä, vapaaehtoisena ja lahjoittajana. Vahvistamme paikallisen yhdistystoiminnan tukea ja jäsenyyttä. Selkeytämme keskusjärjestön, piirien ja yhdistysten rooleja ja työnjakoa.

Yhteinen oppiminen varmistaa järjestömme muutoskyvykkyyttä. Vahvistamme edelleen liittoyhteisön yhteisiä koulutusprosesseja. Tuemme työntekijöiden ja vapaaehtoisten oppimista ja osaamisen kehittymistä sekä valmiuksia kohdata muutoksia. Teemme yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa. Edistämme ilmasto- ja ympäristötietoisuutta ja vähennämme oman toimintamme kielteisiä ilmasto- ja ympäristövaikutuksia.

Kehitämme ja suuntaamme toimintaamme liittoyhteisön työkokouksissa ja järjestöjohdon foorumeilla, kehittämissyryhmissä, yhdistysten tapaamisissa, puheenjohtajapäivillä, vapaaehtoistoiminnan johtamiskoulutuksessa sekä muissa järjestön yhteisissä tilaisuuksissa.

Viestinnän tehtävänä on varmistaa, että liiton strategiset painopistealueet ja toiminnot tunnetaan kautta maan. Tavoitteena on näkyä yhtenäisenä MLL:nä sekä ilmeeseen että sisältöjen osalta. Toiminnan tunnettuus madaltaa toimintaan osallistumisen kynnystä ja yhteisten aineistojen käyttö vähentää työtä alue- ja paikallistasoilla. Kun osallistumme yhtenä MLL:nä keskusteluun yhteiskunnallisesti merkittävistä teemoista, äänemme kuuluu vahvempana. Yhdessä toimimalla ja viestimällä MLL on vaikuttava ja erottuu viestien tulvassa.

MLL:ssa työhyvinvointia kehitetään yhdessä henkilöstön kanssa ja sitä seurataan säännöllisesti. Tekoälyn kehitys on nopeaa ja edellyttää henkilöstöltä jatkuvaa oppimista sekä osaamisen systemaattista kehittämistä. Panostamme tekoälyosaamisen jakamiseen ja hyödyntämiseen laajasti koko järjestössä.

Talous

MLL:n keskusjärjestö, piirit ja yhdistykset hoitavat yhdistyslain alaisina yhdistyksinä talouttaan ja hallintoaan MLL:n hyvän hallintotavan mukaisesti. Paikallisyhdistysten tukena tässä toimii keskusjärjestön ylläpitämä Vapaaehtoisnetin aineistopankki ja ohjeistus sekä piirin ja keskusjärjestön ohjaus.

MLL:n valtakunnallisen ja alueellisen toiminnan rahoitus on ollut merkittävässä määrin Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) avustuksista riippuvainen. STEA-avustuksia on hallituskaudella 2023–2027 kokonaisuudessaan leikattu huomattavasti. Kesällä 2026 julkaistiin uudet STEA-avustusten kriteerit, jotka vaikeuttavat keskusjärjestön tilannetta entisestään. Kriteereihin sisältyvät uudistettuihin varallisuuskriteereihin perustuvat tiukat omarahoitusvaatimukset ja avustuskelpoisuuden rajaukset. Toteutuessaan uudet kriteerit voivat

lähivuosina rajata MLL:n valtakunnalliset toiminnot, kuten Lasten ja nuorten puhelimen, Vanhempainpuhelimen, vapaaehtoistoiminnan tuen, perhekeskustoiminnan ja tukioppilastoiminnan avustusten ulkopuolelle.

Uusi kolmivuotiskausi alkaa hyvin epävarmassa rahoitustilanteessa, joka tulee vaikeuttamaan koko MLL:n mahdollisuuksia tarjota tukea lapsiperheille ja vapaaehtoisille eri puolilla maata. Pyrimme luomaan uusia kumppanuuksia, kehitämme varainhankintaamme ja monipuolistamme järjestöme rahoitus pohjaa.

Strategiset tavoitteet

- Tavoitamme laajasti lapset, nuoret ja lapsiperheet (MLL:n kohtaamisten määrä ja koettu hyöty)
- Vapaaehtoistointaamme osallistuminen on vetovoimaista (suositteluindeksi).
- Jäsenyytemme on houkutteleva (uusia maksavia jäseniä liittyy vuosittain vähintään 4500).
- Kumppanuutemme ovat vahvoja (suositteluindeksi yhteistyöstä ja monipuoliset rahoituskanavat).
- Vaikuttamistyömme ja viestintämme on tehokasta ja tunnettua (sidosryhmäkysely).

MLL:n Suunta on koko MLL:n liittoyhteisön yhteisesti hyväksymä strategia, joka ohjaa keskusjärjestön, piirien ja paikallisyhdistysten työtä kolmivuotiskaudella 2027–2029. Sen pohjalta valmistellaan vuosittaiset toimintasuunnitelmat.

Suunta-strategian liite – Missio, visio ja arvot avattuina

MLL:n missio: MLL on avoin ja monimuotoinen kansalaisjärjestö, joka edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden osallisuutta ja hyvinvointia.

- MLL toimii lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvän arjen, osallisuuden ja oikeuksien puolustajana, yhdessä kansalaisten kanssa ja koko yhteiskuntaan vaikuttaen.
- MLL on kaikille avoin toimija, joka perustuu vapaaehtoisuuteen, kansalaistoimintaan ja yhteisöllisyyteen.
- Avoimuus tarkoittaa matalaa kynnystä osallistua, monimuotoisten perheiden ja elämäntilanteiden huomioimista, aktiivista ja avointa viestintää sekä laajaa yhteistyötä julkisen sektorin, muiden järjestöjen ja yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa.
- Monimuotoisuus tarkoittaa lasten, nuorten, perheiden, vapaaehtoisten ja työntekijöiden erilaisuuden arvostamista sekä yhdenvertaisten mahdollisuuksien edistämistä. MLL tunnistaa ihmisten erilaiset taustat, kulttuurit, kielet, toimintakyvyn, elämäntilanteet, perhemuodot ja identiteetit sekä toimii niin, että jokainen voi kokea olevansa tervetullut, hyväksytty ja osallinen.
- Hyvinvointi tarkoittaa lasten, nuorten ja lapsiperheiden kokonaisvaltaista hyvää elämää, jossa perustarpeet täyttyvät, arki on turvallista ja ennakoitavaa, ihmissuhteet ovat kannattelevia ja jokaisella on mahdollisuus kasvaa, kehittyä ja osallistua.

- Hyvinvointi käsittää lasten ja nuorten hyvinvoinnin, terveyden, kasvun ja kehittymisen eri osa-alueet.
- MLL tuo lasten, nuorten ja perheiden näkökulmia ja tarpeita päätöksentekoon, osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa rakenteisiin, jotka määrittävät lasten ja nuorten arkea ja tulevaisuutta.

MLL:n visio: Suomi on lapsi- ja perheystävällinen yhteiskunta, jossa lapsen oikeudet asetetaan etusijalle.

- Lapsi- ja perheystävällisessä yhteiskunnassa yhteiskunnan rakenteet, palvelut, päätöksenteko ja arjen ympäristöt tukevat lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta. Se tarkoittaa, että lapsiperheiden arki on sujuvaa, palvelut ovat saavutettavia ja laadukkaita ja että perheiden moninaisuus tunnustetaan ja tunnustetaan.
- Lapsi- ja perheystävällisyys ei ole erillinen politiikkasektori, vaan läpileikkaava periaate, joka ohjaa kaikkea yhteiskunnan päätöksentekoa, niin taloudesta ja sosiaalipolitiikasta koulutukseen, asumiseen kuin digitaalisiin ympäristöihin.
- MLL:n visiossa lapsen oikeuksilla tarkoitetaan ihmisoikeuksina ja perusoikeuksina turvattuja oikeuksia, jotka kuuluvat lapsille. Erytisen merkittävässä roolissa lapsen oikeuksissa on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Lapsia ovat kaikki alle 18-vuotiaat.
- Lapsen oikeuksien asettaminen etusijalle tarkoittaa, että lapsen etu arvioidaan systemaattisesti kaikessa päätöksenteossa, joka koskee lapsia suoraan tai välillisesti. Tämä edellyttää myös lapsivaikutusten arviointien tulosten huomioon ottamista päätöksenteossa.
- Visiossa yhteiskunta ymmärretään laajasti. Se kattaa julkisen vallan, lainsäädännön, palvelujärjestelmät, talouden, työelämän, yritykset, järjestöt ja muun kansalaisyhteiskunnan.
- Lapsi- ja perheystävällinen yhteiskunta rakentuu yhteistyössä, jossa MLL on aktiivinen toimijana.

MLL:n arvot: Lapsuuden ja vanhemmuuden arvostus, yhdenvertaisuus ja ilo

- Lapsuuden arvostus tarkoittaa, että lapsuus nähdään itsessään arvokkaana elämänvaiheena, ei vain valmistautumisena aikuisuuteen. Jokaisella lapsella on oikeus hyvään lapsuuteen ja tämän toteutumista tulee kaikkien toimijoiden yhteiskunnassa vaalia ja edistää.
- Vanhemmuuden arvostus merkitsee vanhempien ja muiden huoltajien tukemista heidän kasvatustehtävässään, erilaisten perhemuotojen tunnustamista sekä ymmärrystä siitä, että vanhemmuus tarvitsee yhteiskunnan ja yhteisöjen tukea.
- Yhdenvertaisuus tarkoittaa, että jokaisella lapsella, nuorella ja perheellä on yhtäläinen ihmisarvo ja oikeus hyvään elämään riippumatta taustasta, elämäntilanteesta, perhemuodosta, toimintakyvystä, kielestä, asuinpaikasta, sosioekonomisesta asemasta tai muusta vastaavasta seikasta riippumatta.
- MLL edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjintää ja kiinnittää toiminnassaan erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa olevien lasten, nuorten ja perheiden asemaan ja tilanteeseen.
- Ilo on lapsuuden ja perhe-elämän keskeinen voimavara sekä yhteisöllisyyttä rakentava voima. Se syntyy turvallisuudesta, myönteisistä ihmissuhteista, leikin ja yhdessäolon kokemuksista sekä kuulluksi ja hyväksytyksi tulemisesta.

- MLL:n toiminnassa ilo näkyy myönteisenä, toiveikkaana ja kannustavana toimintatapana. Ilo ei tarkoita vaikeuksien vähättelyä, vaan voimavaralähtöistä näkökulmaa, joka vahvistaa lasten, nuorten ja perheiden resilienssiä, luottamusta ja uskoa tulevaisuuteen.

MLL:n Suunta strategia 2027–2029 on hyväksytty Mannerheimin Lastensuojeluliiton liittokokouksessa Seinäjoella 19.9.2026.